

JUBILEUSZ 700-LECIA KANONIZACJI
ŚW. JADWIGI SŁĄSKIEJ
(1267—1967)

Z mocno zakorzenioną tradycją polską na Śląsku łączy się żywy kult św. Jadwigi.

W tym roku, w miesiącu marcu minęło 700 lat od kanonizacji św. Jadwigi. Jubileusz ten obchodzono uroczystym nabożeństwem w katedrze wrocławskiej 12 marca br. zakończonym akademią ku czci Świętej.

Z tej okazji urządzono również wystawę w Archiwum Archidiecezjalnym poświęconym św. Jadwidze. Czołowe miejsce na wystawie zajmuje Bulla Papieża Klemensa IV z dnia 26 III 1267 r. omawiająca w swojej treści kanonizację, która odbyła się w Viterbo.

Są również Roczniki Śląskie wspominające śmierć Świętej w 1243 r. Jest fotografia figury św. Jadwigi z XV w. Na szczególną uwagę zasługują żywoty Patronki Śląska, m. in. „Legenda Maior” z 1300 r., a wydana drukiem w 1839 r. Ks. Piotr Skarga w „Żywotach Świętych” podkreśla, że św. Jadwiga była „Księżną Polską”. Miedzioryt w Żywocie z 1504 roku przedstawia Ją jak nawiedza chorych, ukazuje Ją pochyloną nad łożem cierpiącego człowieka.

Z 1723 r. pochodzi budujące rozważania o Świętej Księżnie, napisane przez Karola Regenta. Jest również Stenus „Opis Śląska”, w którym autor podaje, że w XVI wieku Trzebnica stała się sławna, z powodu grobu św. Jadwigi. Na mapie z 1749 r., Trzebnica jest miastem wyróżnionym ze względu

na swoje sanctuarium. Stenus wspomina o licznych pielgrzymkach ludu polskiego do grobu Świętej.

W dalszej części wystawyoczesne miejsce zajmuje kopia Bulli Papieża Piusa XII z 1943 r., w której Papież podniósł do godności „bazyliki mniejszej” kościół w Trzebnicy, dokąd spieszą pielgrzymi ze Śląska i Polski.

Wystawa ukazuje różne mszały. Mszał z 1483 r. m. in. podaje dane rytu święta św. Jadwigi „triplex” (potrójny). Drugi Mszał z 1483 r. zawiera sekwencję o Świętej (Consurge lubilans), Mszał z 1505 r. ma na karcie tytułowej przedstawioną Patronkę Śląskiej Ziemi z modelem kościoła w Trzebnicy. Mszał drugi z 1505 r. zawiera tekst na święto „translacji św. Jadwigi”. Jest również Mszał Lwowski z 1791 roku, którego teksty liturgiczne określają św. Jadwigę jako Królową Polski (Regina Poloniae). Jest miedzioryt z życia Świętej i Jej dworu — Jana Balzera z Pragi.

W jednej z gablotek umieszczono malowidło przedstawiające klasztor trzebnicki z bazyliką, wykonane z okazji 700-lecia jego istnienia (1203—1903).

Nie brak również śpiewników z pieśniami o Patronce Śląska. Jest Antyfonarz z 1804 r.

Z rytuału pisanego w latach 1386—1505, a wydanego drukiem w 1936 r., dowiadujemy się, że święto św. Jadwigi było obchodzone uroczysto 15 października każdego roku w katedrze wrocławskiej (procesja, stacje, kazania). W tych pięknych uroczystościach używano ornatu sporządzonego z Jej szat.

W XIX wieku wrocławscy pracownicy katedralni mieli obowiązek intonować uroczystie nieszpory ku czci Matki Śląska.

Ciekawa jest również fotografia dokumentu z 1242 r., który ma pieczęć z postacią Świętej.

Na uwagę zasługują również materiały poświęcone św. Jadwidze, pochodzące z pierwszych miesięcy powojennych (1945 r.), kiedy to ludność polska przybyła na Śląsk składa hołd Patronce Śląska. Na pięknym afiszu z tamtego okresu czytamy słowa: „Wróciłimy tu, serca Ci niosąc polskie i ofiarne, a Ty wspomagaj nas i błogosław”.

List Adm. Apostolskiego z okazji I powojennego Tygodnia Miłosierdzia, który był obchodzony pod Patronatem św. Jadwigi, stwierdza: „św. Jadwiga to bohater nadprzyrodzony miłości i miłosierdzia”. A w roku 1950 tenże Adm. Apostolski wydaje list pasterski poświęcony św. Jadwidze.

Są również materiały i zdjęcia z uroczystości trzebnickich, z 20-lecia organizacji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i uroczystości milenijnych, które w części odbyły się w Sanctuarium Trzebnickim.

Zwiedzając Ostrów Tumski warto wstąpić do Archiwum Archidiecezjalnego i zwiedzić opisaną pokrótce wystawę. Zobaczymy wiele ciekawych eksponatów i pogłębimy swoją wiedzę o Świętej Śląskiej, która jest i powinna być bardzo droga każdemu Polakowi, zwłaszcza mieszkającemu na terenie Dolnego Śląska, bo przecież Ona jest Opiekunką i Patronką tych Ziemi.

Na tym miejscu należy się piękne podziękowanie Dyrekcji Archiwum za urządzenie wystawy.

Ks. Stefan Wójcik

SYMPOZJON Z OKAZJI WYDANIA
XXV TOMÓW „NASZEJ
PRZESZŁOŚCI”

Z okazji wydania 25 tomów „Naszej Przeszłości” odbyły się w In-

stytucie Teologicznym Księża Misjonarzy w Krakowie na Stradomiu uroczystości jubileuszowe. Dnia 1 kwietnia 1967 r. ks. Julian Gzoblicki odprawił Mszę św. za zmarłych współpracowników „Naszej Przeszłości”. W niedzielę, dnia 2 kwietnia, ks. arcybiskup-metropolita dr Karol Wojtyła odprawił Mszę św. oraz wygłosił okolicznościowe przemówienie. Po Mszy św. odbyła się akademii. Uczestniczyli w niej: ks. arcybp Wojtyła, ks. bp Ablewicz, ordynariusz diecezji tarnowskiej, ks. bp Pękala, sufragan diecezji tarnowskiej, ks. bp Urban, sufragan diecezji wrocławskiej i grono naukowców, współpracowników „Naszej Przeszłości”. Przemówienie powitalne wygłosił ks. Wizytator Dr Franciszek Myszk. W czasie akademii wygłoszono następujące referaty: ks. prof. Alfons Schletz mówił o działalności naukowej Instytutu Teologicznego w latach 1910—1966; doc. Andrzej Feliks Grabski wygłosił referat pt. „Średniowiecze w «Naszej Przeszłości»” a ks. prof. Bronisław Natoń T.J. mówił o historii nowożytnej w „Naszej Przeszłości”. W części artystycznej akademii wystąpili: Maria Wyka — fortepian, Bolesław Bieniasz — skrzypce, którzy wykonali Sonatę A-dur Op. 47 Ludwika van Beethovena, oraz chór alumnów Instytutu Teologicznego. Po akademii ks. bp Ablewicz, ordynariusz diecezji tarnowskiej, dokonał otwarcia wystawy ilustrującej działalność Instytutu Teologicznego w latach 1910—1966.

Stefan Porossa C. R. L.

MISTERIUM MĘKI PAŃSKIEJ

Pod koniec Wielkiego Postu, w dniach od 14—24 marca br., w kościele Księża Misjonarzy w Krakowie przy ulicy Stradomskiej, odbyło się specjalne nabożeństwo — Misterium Męki Pańskiej według św. Jana.

Misterium to przygotowali alumn Instytutu Teologicznego Księża

Misjonarzy. Inscenizacją i reżyserią zajęli się Ferdynand Kijak-Solowski, a scenariusz opracował alumn Edmund Karuk.

Misterium spotkało się z uznaniem ze strony wiernych, o czym świadczyła duża frekwencja.

Stefan Zajac C. M.

PROCES BEATYFIKACYJNY KS. PAWŁA SMOLIKOWSKIEGO C. R.

D. 13 maja 1966 r., w 40 rocznicę śmierci ks. Pawła Smolikowskiego ze Zgromadzenia Księża Zmartwychwstańców, rozpoczęto w Krakowie proces informacyjny w sprawie jego beatyfikacji. Postulatorem został mianowany ks. Jerzy Mrówczyński C. R.

Ks. Paweł Smolikowski urodził się w r. 1849 w Twerze nad Wołgą. Rodzice jego Seweryn i Melania z Komojewskich wraz z całą rodziną w latach 50-tych wrócili do Warszawy. Tutaj Seweryn Smolikowski pracował jako inżynier przy budowie mostu na Wiśle. Paweł po ukończeniu szkoły średniej wstąpił do Seminarium Duchownego w Warszawie. W 1867 r. razem z Władysławem Felińskim wyjechał na studia do Kolegium Polskiego w Rzymie. Po krótkim pobycie w Kolegium wstępuje do nowicjatu XX. Zmartwychwstańców, a potem kontynuuje studia teologiczne w Collegium Romanum. W 1873 r., d. 15 IV, otrzymuje święcenia kapłańskie w obrządku grecko-katolickim, a 4 VIII kończy studia z tytułem doktora teologii i filozofii. W następnym roku przełożeni wysyłają go do Bułgarii, gdzie w dowód wdzięczności za pracę bułgarski bp unicki Petkow, nadał ks. Pawłowi godność archimandryty. Następnie pracuje we Lwowie i Krakowie, a w 1891 r. zostaje powołany na stanowisko Rektora Kolegium Polskiego w Rzymie.

W r. 1895 Kapituła Generalna złożyła w jego ręce rządy Zgromadzeniem. W czasie 10-letniej ka-

dencji bardzo dużo zrobił dla dobra zakonu. Za jego staraniem zostało utworzone własne studium teologiczno-filozoficzne, a także nastąpiło ostateczne zatwierdzenie Konstytucji. W r. 1905 zostaje ponownie mianowany rektorem Kolegium Polskiego i pełni tę funkcję do chwili wybuchu I wojny światowej. Od 1915 r. do chwili zakończenia wojny przebywa w Kętach jako kapelan SS. Zmartwychwstańców a potem zostaje magistrem nowicjatu w Krakowie, gdzie przez kilka lat wychowuje młodych zakonników i świeci przykładem.

Ks. Paweł Smolikowski po krótkiej chorobie zmarł w opinii świętości 11 IX 1926 r. i został pochowany na cmentarzu rakowickim w Krakowie. Stąd śmiertelne szczątki zostały przeniesione do kruchy kościoła XX. Zmartwychwstańców w Krakowie przy ul. Łobzowskiej 10.

Ks. Paweł Smolikowski pozostawił po sobie szereg dzieł z dziedziny historii, filozofii i ascetyki. Do jego najważniejszych prac należą: Historia Zgr. Zmartwychwstańców Pańskiego (Kraków 1892—1896), Historia Polskiego Kolegium w Rzymie (Kraków 1895), Rozmyślenia wspólnie z Chrystusem odbywane (Kraków 1924), Rekolekcje (Kraków 1924), De philosophia excolenda ac perficienda patris P-tri Semeneno (Roma 1905), Miesiąc Maryi (Kraków 1903), Miesiąc Najświeższego Serca Jezusowego (Kraków 1904), Bóg w historii (Kraków 1926).

Benignus Deptuła S. O. Cist.

Z RZYMU

Papież Paweł VI mianował w d. 18 IV 1967 r. ks. bpa Władysława Rubina Sekretarzem Generalnym Synodu Biskupów.

Ks. bp W. Rubin, stale rezydujący w Rzymie, jest sufraganem gnieźnieńskim i delegatem ks. Prymasa Wyszyńskiego do spraw dusz-

pasterstwa Polaków na emigracji. Studia teologiczne ukończył na uniwersytecie w Bejrucie, a doktorat z prawa kanonicznego uzyskał na Gregorianum w Rzymie. W latach 1959—1964 był rektorem Pańskiego Kolegium Polskiego w Rzymie. Godność biskupią uzyskał po śmierci arcybpa Gawliny, w 1964 r.

Ks. bp Rubin obejmuje bardzo wysokie i odpowiedzialne stanowisko o charakterze ogólnokościelnym. Synod Biskupów powołany przez papieża na życzenie episkopatu całego świata ma stanowić

pewnego rodzaju kontynuację Vaticanum II. Jest to wielki zaszczyt dla całego Kościoła w Polsce.

Edward Batko C. M.

Ks. dr Antoni Czapla C. M., uczestnik Powstania Warszawskiego i misjonarz w Chinach, a potem długoletni obrońca Wężła Małżeńskiego w Rocie Rzymskiej, został mianowany Audytorem Roty Rzymskiej, oraz Infułatem Prototypotariuszem Uczestniczącym.

Edward Batko C. M.

N E K R O L O G I

KSIĄDZ BISKUP JAN KANTY LOREK
1886—1967

W dniu 4 I 1967 r. zmarł w Sandomierzu Ks. bp Jan Kanty Lorek, Ordynariusz Sandomierski.

Sp. ks. bp J. K. Lorek urodził się 20 X 1886 roku w Błażejowicach koło Toszka, na Śląsku Opolskim. Początkowo kształcił się w Wiśniczu i Wielkich Strzelcach, a w 1902 przybywa do Krakowa, gdzie w Niższym Seminarium Księżych Misjonarzy na Nowej Wsi kontynuuje gimnazjum od klasy trzeciej. W 1905 wstępuje do Seminarium Internum Zgromadzenia XX. Misjonarzy. Po dwuletnim nowicjacie 27 IX 1907 r. składa śluby św. Studia teologiczne odbywa w Instytucie Teologicznym XX. Misjonarzy na Stradomiu. Święcenia niższe otrzymuje 25 III 1909; subdiakoniat 26 III 1910; diakonat 18 XII 1910. Święcenia kapłańskie przyjmuje 2 VII 1911 r. w katedrze na Wawelu z rąk ks. bpa Anatola Nowaka. Już jako kleryk wykazuje wielki talent pedagogiczny i zmysł organizacyjny; pracuje w Sodalitacji Marianańskiej, uczy religii na tzw. katechizmach niedzielnych. Zaraz po święceniach oddaje się pracy społeczno-charytatywnej, jest wychowawcą w Zakładach im. Ks. Siemaszki. W r. 1917 przełożeni wysyłają ks.

Lorka do Niemiec celem objęcia duszpasterstwa nad polskimi robotnikami i jeńcami wojennymi w diecezji Hildesheim. Po rocznym pobycie zagranicą wraca do kraju i razem z Ks. W. Szymborem głosi misję na Podlasiu i w Poznańskiem. W r. 1919 obejmuje stanowisko Dyrektora Zakładów im. Ks. Siemaszki w Krakowie i w Czernej. W tym bardzo trudnym powojennym okresie ks. Lorek wszystkie swe siły poświęca dla dobra biednej młodzieży. Współpracuje w wielu instytucjach, które mają na celu opiekę i wychowanie młodzieży. W 1920 bierze czynny udział w pracach plebiscytu górno-śląskiego przy ustalaniu zachodnich granic Polski. Za całokształt pracy na polu społecznym ówczesny Rząd Polski przyznaje Mu krzyż Polonia Restituta. Dzięki jego staraniom w latach 1927—29 wybudowano w Krakowie na Białym Prądniku nowoczesny gmach, dający schronienie dla ponad 300 chłopców.

W 1930 r. zostaje mianowany superiorem i proboszczem parafii św. Krzyża w Warszawie. Swoją postawą zdobywa sobie olbrzymią sympatię społeczeństwa stolicy. Ks. Prymas przemawiając nad trumną sp. ks. Biskupa powiedział: „Skladam hold waszemu Arcypa-